

**Централна кооперативна банка
АД Скопје**

**ОСВРТ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ И РАБОТЕЊЕТО НА
ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД СКОПЈЕ**

со состојба на 30 септември 2024 година

Скопје, октомври 2024 година

1. Промени во сметководствените политики

Заклучно со 30 септември 2024 година, Централна кооперативна банка АД Скопје нема промени во сметководствените политики и методи на вреднување.

2. Образложение кон постигнатите резултати од работењето на Централна кооперативна банка АД Скопје за 2024 година

Централна кооперативна банка во третото тримесечје од 2024 година оствари добивка од 30,6 милиони денари.

Работењето на Банката во текот на 2024 година се одвива во услови на неизвесност на економијата како последица на високата инфлација, која во текот на 2024 година забави како последица на намалени притисоци од базичната инфлација и на храната на глобално ниво. Главниот акцент при одлучувањето за поставеноста на монетарната политика и овој квартал беше ставен на потребата од стабилизирање на инфлацијата на историски ниските нивоа и на инфлациските очекувања на потрајна основа, имајќи ги предвид присутните ризици, коишто во голема мера се поврзани со геополитичките тензии. Оттука, ова ниво на каматните стапки, заедно со промените направени досега кај задолжителната резерва и со преземените макропрudentни мерки, би придонеле за натамошно забавување на инфлацијата и за задржување на стабилноста на девизниот курс. Со оглед на монетарната стратегија на стабилен девизен курс на денарот во однос на еврото, промените во домашната монетарна политика ја одразуваат и поставеноста на монетарната политика на Европската централна банка.

Забележан е пораст на вкупната **актива/пасива** од 0,4% и остварување на поставениот план од 95%.

До третото тримесечје од 2024 година, евидентиран е пораст на **кредити на и побарувања од други комитенти** за 1% во однос на крајот на годината, при што планот за овој период е исполнет 97%. Порастот во најголем дел е остварен при одобрување кредити на физички лица.

Паричните средства и парични еквиваленти се намалени за 25% и на ниво на планот со исполнување од 100%. Позицијата **вложувања во хартии од вредност** е значително повисока во однос на крајот на претходната година, и повисока од планот за 7%.

Позицијата **останати побарувања** е пониска во однос на крајот од минатата година за 71%, и пониска во однос на планот за 71%.

Позицијата **нематеријални средства** бележи раст во однос на крајот на минатата година, кој се должи на континуираната набавка на софтвер и лиценци, додека кај позицијата **недвижности и опрема** е забележано незначително намалување како резултат на континуирана амортизација во третото тримесечје од 2024 година.

Кај позицијата **преземенни средства** нема придвижување што се должи на тоа што нема ново преземање и продажба на средства во текот на третото тримесечје на 2024 година.

На 30 септември 2024 година, билансната вредност на издадените конвертибилни обврзници бележи пад во однос на крајот на минатата година како резултат на исплатената камата во текот на март 2024 година. Вредноста на издадените конвертибилни обврзници е искажана во позицијата **субординирани обврски**.

Позицијата **депозити на други коминтенти** бележи пораст во однос на крајот од годината од 6%, и намалување во однос на планот за 3.5% што се должи на зголемување на депозитната база како последица на зголемување на каматните стапки.

Во услови на растечка инфлација и општ пораст на каматните стапки во банкарскиот сектор, Централна кооперативна банка АД Скопје ги зголеми каматните стапки на депозитите што предизвика зголемување на **расходите за камати** за 48% во однос на истиот период минатата година. Додека остварените расходи за камати во известувачкиот период се пониски за 8% во однос на планираните.

Растечката економска криза и инфлаторните трендови влијаеја врз пазарот на капиталот и соодветно врз политиките на регулаторот и се чини дека веќе се создадени услови за прекин на континуираниот и долгогодишен тренд на намалување на активните каматни стапки на ниво на банкарски сектор. Ефектите од ваквата промена на трендот се чувствуваат во текот на 2024 година со што при пораст на вкупниот каматен пондер кај кредитите, Банката оствари повисоки вкупни **приходи од камати** за 22% во споредба со истиот период минатата година. Притоа, Банката успева да го одржи стабилно портфолиото на постоечки кредити и да го задржи високиот квалитет на истото. Во услови на силна конкурентска борба во текот на годината и одржувањето на висока конкурентност кај продуктната понуда на Банката, забележан е повисок **нето-каматен приход** во однос на истиот период претходната година од 10,4%.

Во септември 2024 година, забележан е пораст на приходите од провизии за 5,6% во однос на истиот период минатата година, но во однос на планот се пониски за 2%. Зголемените расходи за провизии од 17,7% придонесоа кон намалување на позицијата **нето-приходи од провизии и надомести** за 1%, во однос на истиот период претходната година, додека во однос на планот се пониски за 9,5%.

Позицијата **трошоци за вработените** бележи пораст во однос на истиот период претходната година и е на исто ниво во однос на планираните.

Позицијата **останати расходи од дејноста** бележи пораст од 7% во однос на истиот период минатата година, додека во однос на планот, остварени се пониски останати расходи од дејноста за 2,3%.

Останатите приходи од дејноста се пониски од планираните за 35%, и се за 18,9% пониски во однос на истиот период од 2023 година.

До третото тримесечје од 2024 година реализирани се пониски **нето-приходи од курсни разлики** за 2% во однос на истиот период минатата година.

Расходите за амортизација се пониски во однос на истиот период минатата година, и се 8,9% пониски во однос на планираните.

Заклучно со 30 септември 2024 година, евидентно е зголемување на издвоените резервации за кредитните изложености, при што е издвоена **исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа** во износ од 11,2 милиони денари, односно забележано е зголемување на оваа позиција за 1.2 милиони денари во однос на истиот период минатата година.

3. Исплатени дивиденди

Заклучно со 30 септември 2024 година, Банката не исплати дивиденда.

4. Вложувања или продажба на материјални средства (недвижности, постројки и опрема) или значителен отпис (поголем од 30% од вредноста на средството споредено со последните годишни ревидирани финансиски извештаи)

На 30 септември 2024 година, недвижностите и опремата бележат незначителен пад во однос на минатата година.

Во третото тримесечје од 2024 година забележана е набавка на деловна опрема, но не се појавуваат значителни вложувања кај позицијата недвижности и опрема во текот на 2024 година.

5. Промени во кредитните задолжувања (намалувања или зголемувања поголеми од 30%)

На 30 септември 2024 година, Банката нема **обврски по кредити** ниту долгорочни кредитни линии.

6. Очекувања за претстојниот период

Макроекономските услови во кои Банката ја остварува својата активност во 2024 година остануваат под силен притисок на актуелните глобални предизвици. Иако инфлаторните трендови во Европа и во САД влегоа во фаза на смирување и цената на капиталот полека се стабилизира и се намалува, на глобално ниво сè уште надвиснуваат економските неизвесности кои ги носат војната во Украина и бројните закажани политички избори кај сериозни светски економии. Ситуацијата во државата останува под индиректен притисок од глобалните случувања, додека на локално ниво допрва се очекува период на стабилизација во исчекување на првите ефекти од промените на политичката сцена. За очекување е Централната банка и Министерството за финансии да започнат со внимателно намалување на каматните стапки на хартиите од вредност, со што постепено ќе се отвораат услови за кредитирање со пониски каматни стапки.

Покрај веќе неколкугодишните последователни глобални здравствени и економски кризи, вредно е да се забележи дека банкарскиот сектор покажува високо ниво на стабилност и отпорност и релативно брзо се приспособува на различните предизвици. За очекување е да следува период на пониска претпазливост во кредитирањето проследена со повисок апетит за преземање ризици и раст на активите и на приходите.

Во вакви околности, Банката останува будно да го следи нивото на кое ќе се стабилизира цената на капиталот, од една страна, и капацитетот на населението и фирмите за сервисирање на долговите, од друга страна. Банката очекува својата тековна активност до крајот на годината да ја остварува во релативно мирни макроекономски услови, но со сè уште високо ниво на претпазливост поради геополитичките предизвици. Во наредниот период, до покажување линија на сигурен тренд на стабилизација и пазарна извесност, Банката ќе остане максимално претпазлива при преземањето нов кредитен ризик и ќе ги следи движењата и сигналите од пазарот и од НБРСМ. Ќе продолжат континуираните напори за остварување на планираните позиции од деловниот план, но без притоа да се компромитира високото ниво на квалитет на кредитното портфолио. Зголемената продуктна и ценовна конкурентност, пред сè, ќе одат во насока на заштита и задржување на постоечките клиенти, а ќе се користи секоја пазарна можност за бележење нови аквизиции и пораст.

Со цел да се олеснат пристапот до услугите и безбедноста на клиентите, ќе продолжат напорите за модернизирање на постојниот технолошки сетап на Банката. Следејќи ги современите текови во развојот на информатичките технологии во банкарското работење, Банката и понатаму ќе продолжи да ги развива и да ги усовршува и алтернативните канали за дистрибуција и зголемување на достапноста на услугите.

Посветеноста кон зголемување на квалитетот и ефикасноста во клиентската услуга и зголеменото клиентско задоволство остануваат на врвот на приоритетите за претстојната година. Банката ќе се стреми кон одржување позитивна и стимулативна работна атмосфера, преку поттикнување на иницијативите и наградување на реалните резултати и успеси.